

Vedtak fra dag 1 av stiftelsesmøtet Agder Arbeiderparti:

Vedtak om sammenslåing av fylkespartiene

Agder Arbeiderparti stiftes i dag, 17. mars 2018 ved sammenslåing av Aust-Agder Arbeiderparti og Vest-Agder Arbeiderparti. Agder Arbeiderparti overtar de to fylkespartienes eiendeler og forpliktelser fra samme dato.

Endringer i eiendomsskatten, kompensasjonsordninger

I forbindelse med Statsbudsjettet for 2018 er det vedtatt at eiendomsskatten på maskiner og utstyr, maskinskatten, skal fases ut i en 7-årsperiode fra 2019 til og med 2024. Inntektstapet for kommunene er uvisst. Finansdepartementet har ikke foretatt egne beregninger av provenyvirkningene. Regjeringen forsikrer at det skal gis tilnærmet full kompensasjon (til evig tid). Regjeringen har avsatt 500 mill. kr som kompensasjon til kommunene. Basert på LVKs undersøkelse i 2017 vil 119 kommuner få et eiendomsskattebortfall med 501 mill. kr. Hva omfanget blir for 348 kommuner er uvisst, men ligger langt over de avsatte midlene. Kommunene vil med andre ord ikke få «full kompensasjon».

Agder Arbeiderparti krever at det utformes kompensasjonsordning som faktisk sikrer kommunene varig og full kompensasjon for endringer i maskinskatten.

Endringer i maskinskatten

Endringer maskinskatten, frist for omtaksering og iverksettelse.

Endringer i regelverket for eiendomsskatt på verk og bruk forutsetter at det gjennomføres retaksering innen 1. mars 2019 for alle berørte skatteobjekter. Manglende omtaksering kan bety bortfall av mulighet for å kreve inn eiendomsskatt. Det er et stort antall verk og bruk som må retakseres. Kapasiteten i takstmarkedet står ikke i forhold til omfang og tidsfrister. Agder Arbeiderparti krever at frist for retaksering settes til 1. mars 2020 og at lovendringene for verk og bruk trer i kraft fra 2020.

Reduksjon grunnrenteskatten for kraftverk

Satsen for grunnrenteskatt for kraftverk er økt i forbindelse med statsbudsjettet.

Grunnrenteskatten går til staten. Økt grunnrenteskatt medfører at grunnlaget for beregning av eiendomsskatten for vannkraftverkene reduseres. Staten reduserer altså inntektene til vannkraftkommunene og tilfører seg selv større inntekter.

Agder Arbeiderparti krever at det må bli slutt på denne målrettede bevisste undergraving av det skattegrunnlag som kommunene har i eiendomsskatteloven.

Vi krever at det opprettes et lovutvalg som får i oppgave å se på alle sider av kraftverksbeskatningen for å sikre langsiktighet og forutsigbare forhold for kommunene.

Nei til privatisering av attføringstjenester

I 2014 besluttet Høyre/FrP regjeringen å sette attføringstilbud rettet mot personer med nedsatt arbeidsevne ut på anbud. Det var stor motstand mot ordningen og det ble bedt om en helhetlig vurdering før iverksettelse. Alle advarsler og kritikk ble kontant avvist og

regjeringen gjennomførte sin politikk ved en enkel forskriftsendring - uten stortingsbehandling!

Regjeringen med Høyre og FrP har med anbudsutsettingen åpnet velferdsstaten for velferdsprofitører, - aktører som har lønnsomhetskrav som motiv for sine virksomheter. Disse profitørene innførte nye forretningsmodeller på utføringfeltet. De som skulle gjøre jobben ble ikke ansatt, men skulle være oppdragsgiver gjennom egne enkeltmannsforetak. Det er oppsiktsvekkende at regjeringen på denne måten på den tidligere arbeidsformidlingen (NAV) å gå i spissen for å gjeninnføre løsarbeidersamfunnet. En ordning Arbeiderpartiet har kjempet imot i over hundre år.

Arbeiderpartiet frykter at man med eksperimentelle forretningsmetoder gjør det ekstra vanskelig for personer med nedsatt arbeidsevne å få et lønnet arbeid. Vi frykter at de som trenger tett individuell oppfølging sakter akterut. At de svakeste gruppene blir skjøvet ut til fordel for «enklere» brukere. Og vi frykter at regjeringens privatisering og priskonkurransen får alvorlige samfunnsmessige konsekvenser. Internasjonale studier og forskning viser at dette har skjedd andre steder der utføringarbeidet er privatisert.

- Arbeiderpartiet vil at arbeidslivskompetansen i NAV må styrkes.
- Arbeiderpartiet vil at arbeidsrettede tiltak skal være tilpasset og kompetansebyggende for den enkelte gjennom kvalitativ veiledning og oppfølging.
- Arbeiderpartiet vil at utføringbedrifter og ikke-kommersielle bedrifter skal være de dominerende tiltaksleverandører av tjenester til personer med nedsatt arbeidsevne.

Arbeiderpartiet sier derfor nei til anbudsutsetting og privatisering av statlige arbeidsmarkedstiltak!

Juridisk abort

"Juridisk abort" er at mannen kan frita seg selv fra farsrollen. Ved å gjennomføre juridisk abort skal man kunne si ifra seg alle rettigheter, privilegier og ansvar inkludert økonomisk støtte, slik en biologisk far har. Agder Arbeiderparti mener at juridisk abort er en ansvarsfraskrivelse, som kun vil svekke kvinnen.

Vi kan ikke gi mannen sterkere rettigheter i abortspørsmålet uten å svekke kvinners rettigheter. Hvis menn ikke ønsker å inngå farskap, kan man enkelt benytte seg av prevensjonsmidler eller ikke inngå samleie. Ingen mann kan tvinge en kvinne til å abortere, det hadde strider mot grunnleggende menneskerettigheter. Derfor sier vi nei til juridisk abort på grunn av denne saken ikke bare er opp til menn.

Agder Arbeiderparti vil:

Si nei til juridisk abort

Behov for å oppdatere det internasjonale skattesystemet

Det globale skattetapet fra multinasjonale selskaper estimeres til å være 500 milliarder dollar årlig. Skattesystemet er utdatert. Det er laget for en tid uten internett og en tid der handelen over landegrensene gikk langt saktere enn i dag. Systemet er et dårlig verktøy for skattlegging av selskaper i dagens moderne økonomi.

I dag blir store selskaper som driver næringsvirksomhet i flere land, behandlet som mange små selskaper, istedenfor ett stort. Dette muliggjør at selskaper som for eksempel Coca Cola kan flytte penger og skjule ulovlig virksomhet gjennom kompliserte selskapsstrukturer som

ofte inkluderer hundrevis av små datterselskaper. Resultatet er at selskapene slipper unna å betale skatt i landet der verdiene opprinnelig ble skapt, og kan gjemme unna enorme overskudd i skatteparadis; land med høyt hemmelighold og lav skatt.

Mens det er de største økonomiene som taper mest i absolutte tall, har lavinntektsland relativt sett et større skattetap. Global kapitalflukt er utviklingsfinansiering i revers. Finansiering av utvikling og oppnåelsen av Bærekraftsmålene er avhengig av styrket nasjonal ressursmobilisering. Dette stadfestes i bærekraftsmål 17. Et utdatert system som legger rette for aggressiv skatteplanlegging gjør det vanskeligere å kreve inn skatter og andre avgifter. Dette er spesielt utfordrende i land der skattemyndighetene har mindre kapasitet, selv om det er det inntektene trengs mest. Skatteflukt rammer, som det meste annet, verdens fattigste hardest.

Dagens skattesystem er ikke rustet for dagens økonomi. Heldigvis er det mulig å oppdatere systemet. En enhetlig tilnærming til skatting betyr at man skatlegger selskapskonserns samlede overskudd under ett fremfor å se dem som mange små enheter. Ved hjelp av en fordelingsnøkkel med elementer som salg, ansattkostnader og eiendeler, regnes det ut hvor mye av skattegrunnlaget som skal skattes av i hvert enkelt av landene selskapet har virksomhet. Med en slik tilnærming blir det vanskeligere å flytte overskudd for å unngå skatt, og tilnærmingen til store selskapskonsern vil være i tråd med hvordan selskapene opererer.

Agder Arbeiderparti vil:

- At Norge må arbeide for et internasjonalt regelverk for enhetlig skattelegging av multinasjonale selskaper
- At man må innføre tiltak som sikrer åpenhet og gir skatterådgivere opplysningsplikt for å hindre aggressiv skatteplanlegging og ulovlig kapitalflukt

Kultur og idrett

Arbeiderpartiet vil sikre at alle barn og unge i Norge har tilgang på kulturtilbud og idrettsaktiviteter uavhengig av deres økonomiske forhold, bosted, personlige forutsetninger, funksjonsevner etc. For mange barn og unge kan høye priser eller andre krav gjøre at dette blir umulig. Arbeiderpartiet vil derfor innføre en nasjonal rabattordning for barn og unge under 20 som gjør det billigere å delta på kulturtilbud og å gå på kino, konserter, teater etc.

Kunst og kultur kan være en arena for demokratiutvikling. Arbeiderpartiet støtter initiativer til folk-til-folk-samarbeid, og mener det bør settes av søkbare midler i statsbudsjettet til kunst- og kulturprosjekter mellom folk, for eksempel i nordområdene.

Arbeiderpartiet mener de lokale musikk- og kulturskolene spiller en viktig rolle i barn og unges mulighet til å delta i kulturaktiviteter. Svært mange har i dag ulike muligheter for utlån av instrumenter og tilgjengelige lokaler. Arbeiderpartiet vil at alle musikk- og kulturskoler skal tilby sine elever utlånsordninger for instrumenter og sørge for at lokaler er tilgjengelige for gratis utlån til barn og unge. Alle skoler med musikkrom bør være tilgjengelig for barn og unge i kulturskolen etter skoletid.

FrP- og Høyre regjeringen har kuttet i den kulturelle spaserstokken, og på den måten tatt fra mange eldre en mulighet til å oppleve kultur i den siste fasen av livet. Arbeiderpartiet mener denne utviklingen må snus, og at arbeidet med den kulturelle spaserstokken må styrkes.

Forutsigbarhet er et nøkkelord for festivaler. Dessverre opplever mange festivaler og kulturarrangement at det er vanskelig å forutsi om man vil få økonomiske tilskudd og tillatelser til drift. Arbeiderpartiet vil stille krav om kunstnerisk kvalitet og lokal forankring for å motta offentlig støtte, i tillegg til en forventning om at det satses på unge talenter gjennom

artistutvikling og bygging av arrangørkompetanse. Det bør innføres en ny modell som sikrer store, regionale festivaler forutsigbarhet. Arbeiderpartiet mener at flere festivaler/kulturarrangementer bør gjøres tilgjengelig for barn og unge, og at dette blir prioritert ved støtte

Arbeiderpartiet ønsker at flest mulig barn og unge skal kunne delta i både kultur- og idrettsaktiviteter. I dag er det store variasjoner i hvor mye slike aktiviteter koster, og mange har begrenset mulighet til å delta. Kommunene og fylkeskommunene må ta et større ansvar for å sikre utbygging av idrettsarenaer, slik at kostnadene ikke blir lagt over på barn og unge som benytter anleggene. Arbeiderpartiet mener at alle kommunale og fylkeskommunale idrettsanlegg skal være gratis for barn og unge.

Agder Arbeiderparti vil:

- ha en nasjonal rabattordning for barn og unge under 20 år på kulturtilbud og idrettsarrangementer
- Styrke den kulturelle spaserstokken
- at alle kommuner sørger for å ha en god og tilgjengelig musikk- og kulturskole, slik at alle barn og unge som ønsker det skal ha muligheten til å delta
- at alle barn og unge i musikk- og kulturskole skal ha mulighet for lån av nødvendige instrumenter. Dette innebærer også at skoler må legge til rette for åpne lokaler.
- at det skal finnes tilbud for ungdom der de kan delta på kulturelle, gratis og rusfrie arrangement
- at kommunale og fylkeskommunale idrettsanlegg skal være gratis for barn og unge
- at det skal utbygges flere idrettsarenaer slik at man kan ha et tilbud for de som driver med idrett og fysisk utfoldelse

Vedtak fra dag 2 av årsmøtet:

Kulturaktiviteter for alle

Arbeiderpartiet skal være landets tydeligste og mest offensive kulturparti med satsing både på profesjonell kunst og kultur og kulturaktiviteter for alle. "Alle skal med" skal være en motto også for norsk kultursatsing, og det utvidede kulturbegrepet er det som er styrende for vår politikk. Det arbeides spesielt med bruk av kunst og kultur i integrerings- og inkluderingsarbeid i alle deler av samfunnet.

Saken om Kunstsilo er ferdig behandlet i både Aust- Agder fylkesting og Vest-Agder fylkesting. Det er viktig for Agder Arbeiderparti at kostnadene til ombygging og drift holdes på et lavest mulig nivå og holder seg innenfor de anslagene som til nå er gjort. En annen forutsetning er at Stortinget bevilger sin andel til prosjektet.

Det er en forutsetning at avtalen om tilskudd fra de lokale partene reforhandles fra og med 2020, dette med sikte på å redusere andelen til Agder fylkeskommune.

Rydd opp!

Plastforsøpling er årsaken til noen av de største problemene for livet i havet, langs kystområdene, i vassdrag og i annen norsk natur. Agder Arbeiderparti mener derfor det bør utarbeides en strategi mot plastforsøpling, hvor en tar for seg hele verdikjeden fra produksjon

av plast til opprydding av søppel. Det må jobbes aktivt for å redusere bruken av plast, både til plastposer og til innpakking av ulike typer handelsvarer.

Agder Arbeiderparti krever at:

- det utarbeides en egen strategi mot marin forsøpling og spredning av mikroplast til naturen
- Stortinget må innføre et mål om å forby enkelte engangsartikler av plast i Norge innen 2022. Det må i den forbindelse vurderes å innføre forbud mot ikke-nedbrytbare plastposer
- plast i større grad må bli en del av den sirkulære økonomien (blant annet kunne resirkuleres), og at Norge må arbeide for forgang i internasjonale prosesser rundt å utvikle standarder for bionedbrytbar plast
- det må innføres et forbud mot bruk av mikroplast i kosmetikk, tannpasta og andre produkter der det finnes mer miljøvennlige alternativer
- selgere av gummigranulat må sikre at utstyr for oppsamling av gummigranulat fra eksisterende kunstgressbaner tas i bruk
- det innføres et forbud mot bruk av gummigranulat fra 2023

Felleskap fremfor private løsninger i velferden!

For Arbeiderpartiet er det viktig å sikre god velferd til alle. Agder Arbeiderparti mener derfor det er et grunnleggende prinsipp at offentlige ressurser skal komme hele befolkningen til gode. Velferdstjenester skal i hovedsak drives av det offentlige, med ideelle aktører som et supplement. Våre felles velferdstjenester skal imidlertid ikke være et sted for private bedrifter å investere for å hente ut profitt.

Agder Arbeiderparti mener derfor at:

- uttak av profitt begrenses gjennom et tydeligere og strengere regelverk
- ansatte i private barnehager skal sikres lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår på linje med ansatte i offentlige barnehager
- endringene i privatskoleloven reverseres, og private kommersielle skoler tillates ikke
- private kommersielle aktører skal fases ut av barnevernssektoren
- de offentlige sykehusene må styrkes, og privatiseringsreformen «fritt behandlingsvalg» må avvikles
- asylmottak skal enten drives i offentlig regi, eller av ikke-kommersielle interesser
- Stortinget må sikre en bedre oversikt og åpenhet om pengestrømmene i velferden
- Samarbeidet med ideelle ikke-kommersielle aktører styrkes

Kompetanse for personer som skal håndtere høykonfliktsaker

Det viser seg at høykonfliktsaker med påstand om vold er svært krevende å håndtere for alle involverte parter. Dette gjelder blant annet jurister, dommere, meklere, sakkyndige samt barnevernsarbeidere og personell på ABUP.

Det bør prioriteres sterkt å sikre kompetanse innen feltet.

Agder Arbeiderparti mener at:

- det må utarbeides opplæringsprogram for arbeid med høykonfliktsaker med påstand om vold snarest mulig
- det innen rimelig tid kreves gjennomført opplæring for å få arbeide med slike saker

Sterkere rettssikkerhet

Det norske samfunnet er et velferdssamfunn hvor det offentlige ofte griper inn i menneskers personlige sfære. Når det offentlige foretar inngrep i den personlige sfæren til sine innbyggere oppstår det fare for at det skjer feil og dermed behov for å klage. Av den grunn mener Arbeiderpartiet at det er viktig at innbyggerne kan prøve disse vedtakene for domstoler og klageinstanser. Arbeiderpartiet vil styrke samtlige samfunnsgruppers mulighet til å prøve sine rettigheter, spesielt når det offentlige er motparten.

Agder Arbeiderparti mener at lav økonomi aldri bør være et hinder for å få prøvd rettighetene til privatpersoner i vedtak og avgjørelser fra det offentlige.

Forbud mot reklamer for nettspill, kredittkort og forbrukslån

Vi er i dag vitne til en mer aggressiv og aktiv markedsføring fra nettspillselskap og finansieringsselskap, som bare nevner mulige goder med disse «tjenestene» uten å nevne potensielle farer ved deres tjenester. Når annonseringen unngår å nevne potensielle farer ved produktet kan det oppfattes som misledende markedsføring. Vi anser at farene som kan oppstå er potensielt store og kan føre til vanskelige økonomiske situasjoner for enkeltindivider.

Agder Arbeiderparti krever at det nedlegges forbud mot aktiv markedsføring i media av tilbud fra finansieringsselskap og spillselskap. Vi mener at forbudet bør gjennomføres på lik linje som forbudet mot markedsføring av alkohol og tobakk.

Tiltak mot svart arbeid

Svart arbeid er et stort problem både for velferdsstaten. Det er alvorlig når det anslås at det undras over 100 millioner skatte kroner i året, som ett ran av fellesskapets midler, som kunne vært brukt til skoler, sykehus, pensjoner, trygder o.s.v. Her må vi som enkeltpersoner ta ansvar.

Selv om det gjøres mye godt arbeid så bør en sette flere tiltak og mer informasjon inn mot privatpersoner som kjøper håndverktjenester.

Agder Arbeiderparti vil:

- at private og offentlige, samt enkeltpersoner som skal utføre oppdrag må utstyres med legitimasjon/sertifiseringskort
- ha tilstrekkelig med midler og verktøy for de som har ansvar for kontrolltiltak
- styrke holdningsskapende kampanjer inn mot privatmarkedet

- sikre at dersom det er behov for lovmessige endringer så forutsettes det at Stortinget sørger for det.

Samlokalisering av 110 og 112 sentralene

Agder Arbeiderparti ber Arendal Ap og Kristiansand Ap om å se på den framtidige lokalisering av 110-sentralen. Målet er å kvalitetssikre hva som er den beste løsning, samlet sett.

Okka kraft

Spørsmålet er om Norge skal slutte seg til EUs tredje energimarkedspakke. Energimarkedspakken ble vedtatt i EU i 2009 og inneholder mange nye forordninger og direktiv som skal styrke og effektivisere EU sin overnasjonale energiunion.

Fra 2021 skal medlemslandene foreslå årlige energiplaner som EU-kommisjonen behandler og vedtar. Dersom Norge slutter seg til, er det EU sitt energi-byrået Acer, som skal overvåke nasjonale reguleringsmyndigheter og systemoperatører, som f.eks. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE).

For å slutte seg til EUs tredje energimarkedspakke, krever EU at reguleringen i Norge overtas av RME (Reguleringsmyndighet for energi), som må skilles ut fra NVE. RME skal være uavhengig av nasjonale myndigheter. RME må underlegge seg beslutningene i Acer.

Norge har med sin EØS-avtale ikke stemmerett i EU, EU-kommisjonen eller Acer. Dersom Norge sier ja til å delta i EUs tredje energimarkedspakke, vet vi at nasjonale demokratiske myndigheter ikke lenger kan delta i beslutningsprosessene. Det skal overlates til RME og Acer.

Agder Arbeiderparti mener at kontroll og råderett over elektrisk kraft og kraftsystem må forbli Norges ansvar. Den naturlige tilgangen på fossekraft har skapt enorme verdier. Offentlig forvaltning og offentlig eierskap har vært og er avgjørende for at verdiene kraften skaper kommer fellesskapet og næringslivet til gode.

Agder Arbeiderparti mener verdien av vår fornybare kraft vil ha stor verdi selv om vi ikke slutter oss til EUs tredje energimarkedspakke.

Agder Arbeiderparti mener det er bra dersom det legges inn endring i energiloven slik at Statnett fortsatt skal eie og drifte alle mellomlandsforbindelser, men en må huske at det ikke er noen som kan garantere for at Statnett forblir på offentlige hender i overskuelig framtid.

Agder Arbeiderparti mener at norsk kraft-produksjon fortsatt må bidra til velferdsutvikling og arbeidsplasser i Norge, og norske myndigheter må også i framtiden selv avgjøre om og når vi ønsker å bygge ut kraftproduksjonen og evt. utenlands-kabler.

De 8 ufravikelige kravene fra Aps landsstyre blir opphevet av kraftpakke 3 og foreslått kraftpakke 4. Regjeringen kan ikke gi slike garantier. Det kan bare EU gjøre. Dette er urealistisk når EU jobber for å harmonisere kraftmarkedet.

Agder Arbeiderparti vil derfor understreke at

- det er avgjørende at nasjonale demokratiske myndigheter fortsatt har kontroll over energiforsyningen og selv beslutter produksjon og utbygging
- Norge bør bruke reservasjonsretten i EØS-avtalen og avvise tilslutning til EUs tredje energimarkedspakke

Vedtatt med 48 mot 42 stemmer (som ble avgitt for landsstyrets uttalelse)

Et enda bedre barnevern

Barnevernet skal være sikkerhetsnettet for barn og familier som ikke ivaretar barns oppvekstvilkår. Mange ansatte i dagens barnevern melder om et høyt trykk og antall bekymringsmeldinger øker. Det er behov for flere med god kunnskap og kompetanse innenfor feltet i årene fremover. De ansatte i barnevernet må sikres mer tid til å følge opp den enkelte familie. Agder Arbeiderparti vil derfor gi barnevernet et løft i ressurser og kompetansebygging, slik at de står best rustet til å ta ansvar for barneverntjenesten. Det er også viktig at kommunene fokuserer mer på forebyggende tiltak i form av veiledning til alle førstegangsførelde. I tillegg må man ha bedre formaliserte samarbeidsorganer for alle som jobber med barn og unge.

Agder Arbeiderparti vil at barnevernet skal være et tilbud gitt av det offentlige, og at det ligger under kommunenes og statens ansvarsområder. Dette betyr at for å bevare kontinuiteten til barnevernet må man avskaffe anbudsordningene og konkurranseutsetting av barnevernet. Agder Arbeiderparti merker seg også at Sørlandet er overrepresentert med antall private barnevernsinstitusjoner. Det er uheldig når det ikke er større spredning på institusjonene enn det er idag.

Agder Arbeiderparti vil:

- at det tilstrebes at søsken plasseres i samme fosterfamilie eller adoptivfamilie
- avvikle anbudsordningen innen barnevernet, og erstatte de kommersielle aktørene med offentlige eller frivillige ikke-kommersielle aktører
- at plassering av barnevernsinstitusjoner reguleres bedre av BUFetat for å sikre en spredning av disse tiltakene
- at BUFetat skal bygge opp en miljøarbeidertjeneste som skal tilbys kommunale barneverntjenester i de sakene hvor det vurderes omsorgsovertakelse. Denne tjenesten skal være timebasert og ha kommunal egenandel slik MST fungerer i dag
- øke bevilgningene til barnevernet for å gi et bedre tilbud
- at det innføres en veiledende bemanningsnorm for det kommunale barnevernet hvor hver barnevernsarbeider har ansvar for mellom 9-15 barn
- at alle ansatte i barnevernet må sikres muligheter til veiledning, etterutdanning og videreutdanning
- styrke rekrutteringen og opplæringen til fosterfamilier
- at barna får faste saksbehandlere i barnevernet
- sikre bedre rutiner og samarbeid mellom barnehager, skoler og barnevernet, samt øke de ansattes kunnskap om omsorgssvikt
- at kommunene jobber mer forebyggende ved å tilby foreldreveiledningskurs til alle førstegangsførelde

Flere lavterskel tilbud på sosiale medier innen helse og sosialtjenester

Utviklingen rundt sosiale medier har eksplodert og de fleste ungdommer er tilstede på en eller flere plattformer. Det er viktig at helse og sosialtjenester er tilgjengelig der ungdommen befinner seg. «Helsesista» er en av de som har tatt i bruk sosiale medier for å nå ungdommer om vanskelige tema. Hun har i overkant av 30 000 følgere som deler sine tanker om utfordringer i hverdagen og «Helsesista» deler informasjon om hjelpeinstanser og gir god kunnskap om ulike vanskelige tema.

Agder bør gå i front for et nasjonalt prosjekt hvor man etablerer tjenester på ulike sosiale plattformer slik man gjorde ved etableringen av alarmtelefonen. Man må utvikle gode retningslinjer for et slikt arbeid, men målet er at tjenester som jobber opp mot barn og unge som politi, psykisk helse og rus, samt barnevern må være tilstedeværende på sosiale medier og tilby direkte kontakt gjennom disse.

Agder Arbeiderparti mener staten må ha hånden på rattet ved utviklingen av disse tjenestene som nasjonale ordninger i en modell lignende alarmtelefonen for barn og unge hvor henvendelser blir tatt videre til rette lokale instanser som kan hjelpe.

AGDER - regionen der «ALLE SKAL MED»

Som region har Agder scoret lavt på levekårs-indeksen i en årrekke. Det har Arbeiderpartiet i begge fylker hatt fokus på og jobbet aktivt med å forbedre. Det skal vi fortsatt gjøre.

Agder Arbeiderparti vil ha en mer raus og likestilt region, der mennesker skal ha meningsfulle liv hvor det legges til rette for deltakelse i arbeidslivet, kompetanseheving, høyt samfunnsengasjement, frivillig arbeid og et godt familieliv.

I Agder vil vi ha et samfunn hvor ingen diskrimineres på grunn av kjønn, etnisitet, mening, religion eller seksuell orientering. Vi skal vise hverandre respekt.

Plan for likestilling, inkludering og mangfold ble vedtatt i begge fylkesting i desember 2014. Planen er på vei til å bli implementert i kommunene i fylkene våre. Denne planen må vi bruke mer aktivt for å bedre levekår og likestilling på Agder.

Langvarig systematisk satsing innenfor videregående utdanning har gitt positive resultater i form av økt gjennomføring på Agder. Innenfor yrkesfaglige studieretninger har vi en utfordring i forhold til å øke gjennomføringsgraden.

Agder har et høyt antall unge på trygd sammenlignet med landet forøvrig. Arbeiderpartiet bør initiere område-satsinger for regioner som utpeker seg spesielt med lav arbeidsdeltakelse blant unge. Det bør bli økonomisk lettere for arbeidsgivere å ansette unge som strever med å få fotfeste i arbeidslivet.

Agder Arbeiderparti vil at:

- alle offentlige stillinger skal lyses ut som 100% stillinger. Agder Arbeiderparti ønsker en opptrapping av heltids-prosjekter. Det vises til oppnådde positive resultater i tidligere Songdalen kommune
- det innføres 5 dagers skoleuke for alle trinn på grunnskolen i Agder

- det innføres to-delt foreldreperm med reel lønnskompensasjon for både mor og far, dvs at den forelder som er i permisjon skal få stønad ut fra vedkommedes inntekt
- ressursene til kommuner med levekårs-utfordringer styrkes. Disse skal øremerkes nøkkelstillinger i forebyggingsarbeid med barn og unge
- kultur, musikk og idretts-arrangører som tilbyr gratis utlån av utstyr, instrumenter, lokaler mm til barn og unge støttes ekstra økonomisk
- Arbeiderpartiet initierer område-satsinger for regioner som utpeker seg med lav arbeidsdeltakelse blant unge, deriblant Agder
- område-satsingen etablerer en prøveordning med redusert arbeidsgiveravgift for unge opp til og med 26 år
- midler til karriere-sentrene i Agder økes

En human og rettferdig flyktningspolitikk

Norges flyktningspolitikk skal være human og rettferdig, Vi må som et rikt og fredelig land ta vår del av ansvaret for å avhjelpe en vedvarende internasjonal flyktningskrise.

Agder Arbeiderparti mener at:

- sårbarhetskriterier for mindreårige asylsøkere må avklares tydeligere. Spesielt gjelder dette personer med retur til Afghanistan som opplever utrygghet og mer terror og voldsbruk enn på lenge
- sårbarhetskriteriene bør i sterkere grad styres mot mindre bruk av midlertidig opphold, ved at barnets beste, herunder barnets sårbarhet, vurderes og vektlegges i større grad
- eldre innvandrere over pensjonsalder må få fritak fra å avlegge en språk- og samfunnskunnskapsprøve for å få varig opphold og statsborgerskap

Offentlige arbeidsplasser

I det "nye" Agder skal hele fylket tas i bruk og Arbeiderpartiet ønsker å ta en ledende rolle i så måte. Veksten i distriktene er avhengig av arbeidsplasser og det offentlige bør gå foran som et godt eksempel. Utkantkommuner med begrensede vekstmuligheter skal bevisst tilføres statlige og fylkeskommunale arbeidsplasser som en strategi for en mer desentralisert utvikling i nye Agder. Digitalisering må brukes som et bevisst middel for å etablere arbeidsplasser og kompetansetilbud i hele Agder.

Beredskap på sjøen

Det er mange personer som ferdes på sjøen i sommermånedene. Det fører til at det oppstår en større risiko for ulykker. Agder Arbeiderparti krever at beredskapen på sjøen styrkes i sommermånedene.

Marine næringer og kompetansebygging

Oppdrettsnæringene er i stor vekst i Norge og disse bidrar til store eksportinntekter og mange arbeidsplasser, ikke minst i distriktene.

Næringene har planer om mangedobling av produksjonen de kommende årene og mange nye produkter utvikles. Markedet er stort, og det vil bli behov for arbeidstakere med god og riktig fagkompetanse.

I Agderfylkene, og spesielt i Listerregionen har aktiviteten knyttet til marine næringer økt formidabelt de siste årene. Fortsatt økt lakseoppdrett, rognkjeksoppdrett, akvatisk test-lab for hummer, kråkeboller og ferskvannsrøret, tare-produksjon til havs og ikke minst rørløsninger og utstyr tilpasset de marine næringene, er bare noen av aktivitetene/produktene som er under utvikling i ulike foretak.

Forskere ved bl.a. UiA, samarbeider med næringene og det er store forventninger til videre utvikling.

Flødevigen forskningsstasjon er stasjonert utenfor Arendal og arbeider med forvaltningsrettet rådgiving og forskning på kystsoneøkologi, kartlegging av biologiske verdier, miljøforhold dyreplankton og mange ulike fiskesorter.

UiA har sammen med flere forskningsmiljø opprettet Center for Coastal Research og en egen master i kystsoneøkologi.

De marine miljøene i Lister, Kristiansandsregionen og i Aust-Agder bør til sammen kunne bidra til at landsdelen settes skikkelig på kartet når det gjelder utvikling av marine næringer. Denne utviklingen må ha et miljøvennlig perspektiv.

Agder bør etter Agder Arbeiderparti sin mening, kunne ta en ledende posisjon når det gjelder videre utvikling. Det er viktig at næringsutviklingen støttes økonomisk og at begge fylkeskommunene legger til rette for kompetansebygging innenfor akvakultur og marine fagområder.

Agder Arbeiderparti mener det raskest mulig må legges til rette for å starte opp studietilbud på videregående skole innenfor akvakultur og blå næringer.

Rettsmedisinsk obduksjon

I dag blir kostnadene for rettsmedisinske obduksjoner tatt fra midlene til det aktuelle politidistriktet. Før 1992 ble kostnadene for rettsmedisinske obduksjoner tatt fra «delinkventfondet». I 1992 ble dette fondet avviklet og kostnadene ble overført til det enkelte politidistriktet. Samtidig som dette skjedde så gikk mengden av rettsmedisinske obduksjoner i Norge ned. Vi i Agder Arbeiderparti mener at rettsikkerheten kan bli svekket ved at det er det lokale politidistriktets økonomi som kan påvirke om det skal foretas en rettsmedisinsk obduksjon eller ei. For å unngå faren for at noen rettsmedisinske obduksjoner ikke blir utført på grunn av dårlig økonomi i det enkelte politidistriktet mener Agder Arbeiderparti at denne ordningen må endres. Agder Arbeiderparti krever at rettsmedisinske obduksjoner skal betales av staten.

Gjenbruk av klær

Produksjon av klær er en enorm belastning for miljøet. Hvert år kaster vi nordmenn over 130 000 tonn klær. Samtidig henger hvert femte plagg vi har i skapet ubrukt.

Vintage- og gjenbruksbutikker kan bli en viktig miljøsatsing. Stimulering til oppstart av slike og tilrettelegging for gode rammer vil kunne bidra til både bevisstgjøring og gi store miljømessige effekter.

Agder Arbeiderparti mener at :

- det må tilrettelegges for at etableringsmidler og lønnstilskudd kan benyttes i forbindelse med nye gjenbruksbutikker
- merverdiavgiften fjernes på gjenbruk av klær
- NAV oppfordres til å samarbeide med gjenbruksbutikker

En ansvarlig våpeneksport

Agder Arbeiderparti ønsker at all eksport av norske våpen og strategiske varer skal gjennomgå grundig kontroll. Regelverket skal fungere slik at at vi kan stå inne for all eksport av norske våpen. Store og viktige norske bedrifter produserer og eksporterer slike varer, og næringen sysselsetter mange. Det er Stortinget som vedtar regelverket, og setter grensene for når- og ikke minst om eksport skal tillates.

I dag vurderer man om varen som eksporteres er bevisst brukt i brudd på menneskerettighetene. Dette er en for svak tolkning. Agder Arbeiderparti krever derfor at det er menneskerettighetssituasjonen i landet som skal avgjøre om salg og eksport av våpen kan finne sted.

I 2016 eksporterte Norge til land som deltar i koalisjonen som kriger i Jemen. Dette er helt uakseptabelt. Norge skal ikke eksportere våpen og strategiske varer til land i krig, eller i land hvor krig truer.

Agder Arbeiderparti krever at:

- man innfører et strengt regelverk som sørger for at Norge kan stå for all eksport av våpen og strategiske varer
- eksportkontrollmeldingen skal leveres Stortinget så tidlig som mulig i påfølgende år
- Stortinget skal informeres ved brev innen 14 dager når eksportlisens er godkjent til ikke-alliert land og eksporten er over en viss sum
- Norge skal skjerpe tolkningen av EUs kriterium 4 slik at det er menneskerettighetssituasjonen i landet, og ikke varen man eksporterer, som ligger til grunn i vurderingen
- Det kreves sluttbrukerklæring fra alle land vi eksporterer strategiske varer til, også nære allierte.

Likestilling for alle

Arbeiderpartiet skal være ledende når det gjelder å heve kvinners levekår og likestilling internasjonalt og nasjonalt. Agder Arbeiderparti mener Norge må delta i, og være førende i internasjonale fora som arbeider for å heve kvinners levekår og styrke likestillingen globalt. Norge må igjen føre en politikk som gjør at Norge bli det ledende land i verden når det gjelder likestilling av kvinner og menn.

Agder Arbeiderparti mener at Norge må arbeide for at:

- økonomiske ulikheter mellom kvinner og menn reduseres
- kvinners rettsstilling må bedres, eierskap til kapital, jord og eiendom må bli reell for alle kvinner
- kvinners organisasjonsrett må bli reell og styrkes
- kvinners rett til å bestemme over sin reproduktive helse må realiseres og mødre- og spedbarnshelse må styrkes
- kvinner på flukt må beskyttes for vold, overgrep og menneskehandel
- kvinner med funksjonshemninger må sikres sine rettigheter, utstøting og ekskludering må opphøre
- retten til hele stillinger må bli reell
- mor og fars rolle som omsorgspersoner i barnefordelingssaker må likestilles
- alle former for negativ sosial kontroll av unge jenter og kvinner må bekjempes
- tvangsekteskap må forbys
- kjønnsulikheten i arbeidslivet må utjevnes
- tiltak som øker kvinneandelen i ledelsen i medievirksomheter
- media har en mer likestilt fremstilling av kjønnene
- Norge må arbeide for sterkere diplomatisk eller økonomisk press mot land med lovgivning eller rettspraksis som åpenbart undertrykker kvinner.

Bostøtte for uføre

Agder Arbeiderparti mener at regelverket for bostøtte til uføre må revideres. Inntekt i form av bonuslønn må ikke medregnes i den samlede inntekt.

Leveringsplikt på bredbånd

Arbeiderpartiet skal jobbe for at alle i Norge skal ha rett på høyhastighets bredbånd. Agder Arbeiderparti mener at det skal innføres leveringsplikt på bredbånd i hele landet.